

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΗΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΗΜΟΥ ΧΑΝΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΦΟΡΕΑΣ : ΔΗΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ

ΈΡΓΟ : ΑΡΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΦΡΟΥΡΙΟΥ ΝΗΣΙΔΑΣ ΣΟΥΔΑΣ

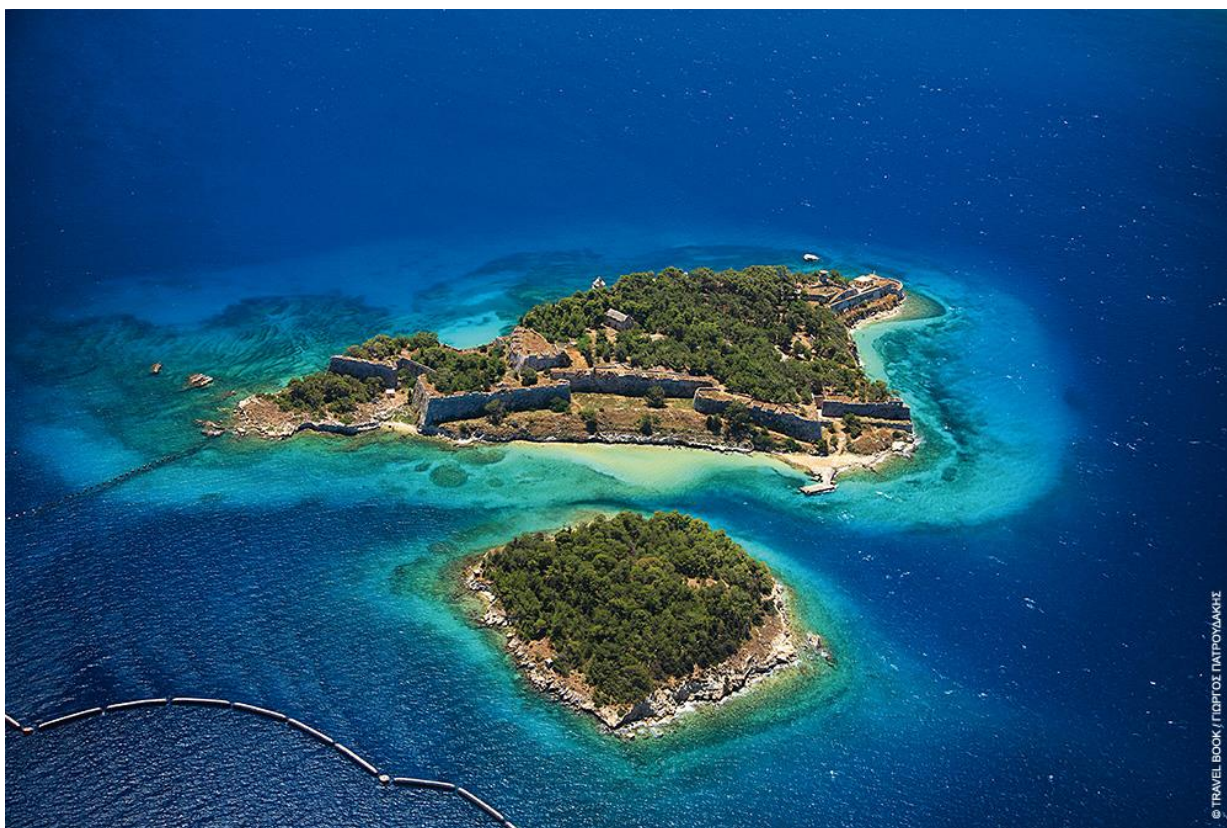
ΧΡΗΜΑΤΟ : Για το 2016 12.500,00 € ΣΑΤΑ (ΚΑΕ 30-7336.051)

ΧΡΗΣΗ : 2016

ΠΡΟΥΠΟ : 27.500,00 με αναθεώρηση και ΦΠΑ 24%

ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ : Κωνσταντίνος Ψαράκης Ευανθία Τάτσιου

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ : 41 /2016

© TRAVEL BOOK / ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΟΥΛΑΚΗΣ

Χανιά Δεκέμβριος 2016

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Η στρατηγική σημασία του κόλπου της Σούδας, είχε αναγνωριστεί ήδη από την αρχαιότητα, καθώς προσέφερε ένα από τα ασφαλέστερα φυσικά λιμάνια της Μεσογείου. Στη νότια πλευρά της εισόδου του κόλπου, δεσπόζει ένα υπερυψωμένο ισόπεδο πλάτωμα πάνω στο οποίο από τα γεωμετρικά χρόνια αναπτύχθηκε η Απτέρα, μια από τις σημαντικότερες αρχαίες πόλεις της Κρήτης.

Η οχύρωση της νησίδας Σούδας από τους ενετούς, αποτελούσε μέρος ενός ευρύτερου προγράμματος οχύρωσης των τριών κυριότερων λιμανιών, της Σούδας, της Σπιναλόγκας και των Φρασκιών, ενόψει της τουρκικής απειλής. Την περίοδο εκείνη η ονομασία του νησιού ήταν «Φραρονήσι», από την παλαιά καθολική μονή του Αγίου Νικολάου.

Οι εργασίες οχύρωσης της νησίδας Σούδας, ξεκίνησαν το 1572 με πολύ γρήγορους ρυθμούς και ολοκληρώθηκαν το 1583. Στη βόρεια και δυτική πλευρά του περιβόλου κατασκευάστηκε πλήρες προμαχωνικό μέτωπο με τους προμαχώνες Martinengo, Michiel και Orsini. Η υπόλοιπη περίμετρος του περιβόλου καλύπτεται από τεθλασμένα τείχη, χωρίς επιχωματώσεις που ακολουθούν τη μορφή του εδάφους.

Στην ανατολική πλευρά του νησιού δεν υπάρχουν συνεχόμενα τείχη, λόγω του απόκρημνου του εδάφους, αλλά πρόχειρα τεθλασμένα τείχη. Κάποιες δυνατότητες άμυνας με υψηλά πυρά δημιουργήθηκαν με την λεγόμενη piazza Tierola η οποία διαμορφώθηκε το 1620 από τον προβλεπτή Francesco Tierolo.

Το ψηλότερο σημείο του νησιού στο οποίο διαμορφώθηκε ο επιπρομαχώνας Mocenigo, βρίσκεται μόλις στα 29μ. από τη θάλασσα και έγινε το 1587. Χαρακτηριστικές είναι οι ανοικτές κανονιοθυρίδες με τα ικανού πάχους θωράκια.

Ο βορειοανατολικός ημιπρομαχώνας, που ονομάστηκε προς τιμήν του στρατιωτικού διοικητή Χανίων Gian Maria Martinengo, είχε ένα μέτωπο προς τα ανατολικά και ένα προς τα δυτικά με θολωτές κανονιοθυρίδες και βοηθητική πυλίδα. Ο επόμενος προμαχώνας, μαζί με τον προμαχώνα Martinengo και το ενδιάμεσο τείχος (cortina), σχημάτιζαν τη λεγόμενη «ψαλίδα Martinengo». Ο προμαχώνας αυτός, στον οποίο δόθηκε το όνομα του γενικού προβλεπτή Luca Michiel, είχε δυο άνισα μέτωπα, το ανατολικό πλευρό έφερε ανοικτές και χαμηλές θολωτές κανονιοθυρίδες, ενώ το νότιο ήταν ημιτελές.

Στο εσωτερικό του φρουρίου υπήρχαν οι εγκαταστάσεις : ναοί, κατοικίες αξιωματούχων, στρατώνες, φρουραρχεία, νοσοκομείο, αποθήκες σιτηρών, προμηθειών και πυρομαχικών, πυριτιδαποθήκες, μύλοι, φούρνοι, πηγάδια και δεξαμενές.

Η ΠΥΛΗ ΤΟΥ ΦΡΟΥΡΙΟΥ

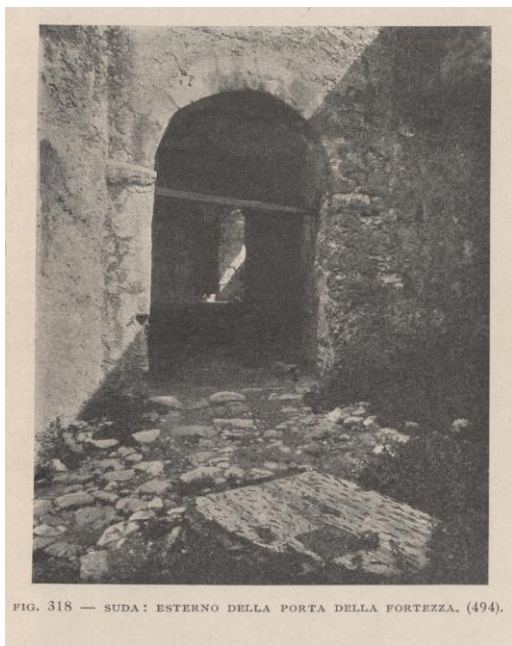
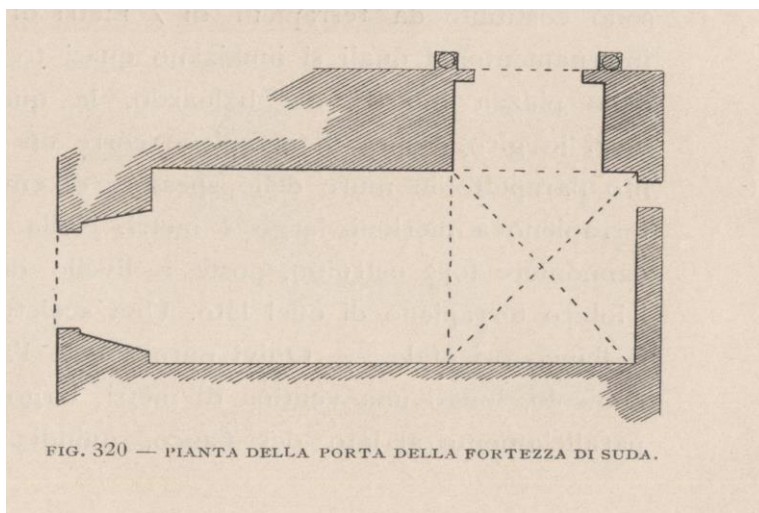
Η πύλη του φρουρίου βρίσκεται στη βόρειο – δυτική πλευρά της οχύρωσης. Για την ασφάλειά της δημιουργήθηκαν δυο ημιπρομαχώνες, αριστερά της εισόδου είναι ο ημιπρομαχώνας Orsini προς τιμή του υπεύθυνου των έργων και δεξιά ο ημιπρομαχώνας "της Πύλης" ή Venier, από το όνομα του Γενικού Προβλεπτή Daniel Venier. Για την καλύτερη άμυνα και προστασία της εσοχής που σχημάτιζαν οι δυο ημιπρομαχώνες, κατασκεύασαν ένα προτείχισμα εξωτερικά της πύλης, το οποίο είχε τέσσερις θέσεις για κανόνια, δυο στη βόρεια πλευρά και δυο στη δυτική.

Η κατασκευή της πύλης χρονολογείται το διάστημα 1584 -1585. Έχει σχήμα Γ και αποτελείται από μια θολωτή στοά από λαξευτούς πωρόλιθους, με το δυτικό τμήμα της να στεγάζεται με σταυροθόλιο. Η έξοδος προς το εσωτερικό του φρουρίου διαμορφώνεται με ένα μνημειώδες πυλώνα στη νότια πλευρά της. Το εσωτερικό επίπεδο του δαπέδου είναι επικλινές, λόγω των εξωτερικών υψομετρικών διαφορών, επιστρωμένο με ακανόνιστους λίθους. Η στέγαση γίνεται με δώμα, καλυμμένο με κουρασάνι. Περιμετρικά του δώματος υπάρχει στηθαίο στο οποίο διαμορφώνονται κανονιοθυρίδες.

Η πρόσβαση πραγματοποιούνταν από μια λιθόκτιστη κλίμακα, ανατολικά του θυρώματος, όπως διαπιστώνουμε από φωτογραφία του Giuseppe Gerola των αρχών του 20ου αιώνα και η οποία σήμερα έχει καταστραφεί.

Στην εξωτερική δυτική πλευρά της πύλης, υπήρχε το κτίριο του φρουραρχείου, το οποίο επικοινωνούσε με την πύλη μέσω ενός θυρώματος, όπως διαπιστώνουμε από την κάτοψη που έχει δημοσιεύσει ο Giuseppe Gerola στο έργο του Monumenti Veneti nell' isola di Creta. Η αρχική μορφή του δυτικού τμήματος της πύλης έχει αλλοιωθεί σήμερα, καθώς το θύρωμα επικοινωνίας με το κτίριο του φρουραρχείου έχει κλείσει, πιθανότατα μετά την κατεδάφιση του κτιρίου και στο μέσο της τοιχοποιίας έχει διανοιχτεί ένα μεγάλο ορθογώνιο παράθυρο, που περικλείεται από μεταλλική σιδεριά. Στη μεγαλύτερη επιφάνεια της τοιχοποιίας, οι λίθοι έχουν αποσαθρωθεί και αποδιοργανωθεί, καθιστώντας ετοιμόρροπο το τμήμα αυτό της πύλης.

Φωτ.1 Κάτοψη της πύλης από τον G. Gerola

φωτ. 2 Εξωτερική άποψη της πύλης στις αρχές του 20ου αι.

Φωτ. 3 Η πύλη από το εσωτερικό του φρουρίου, αρχές του 20ου αι.

Η τεχνική έκθεση που ακολουθεί αναφέρεται στην παρουσίαση των εργασιών συντήρησης, επισκευής για την άρση της επικινδυνότητας τμήματος φρουρίου στη νησίδα της Σούδας.

Η προτεινόμενη μελέτη αφορά στην αναγκαία συντήρηση στα τμήματα εκατέρωθεν της πύλης εισόδου, την αποκατάσταση τμήματος των λίθων δόμησης, του συνδετικού κονιάματος του δυτικού τοίχου.

Ο Δήμος Χανίων χρηματοδοτεί το έργο προϋπολογισμού 27.500,00 €, με πίστωση για το 2016 12.500,00 ευρώ (ΚΑΕ 30-7336.051) προκειμένου να γίνει και πάλι επισκέψιμη η Νησίδα της Σούδας και να διασφαλίζεται η ασφαλή πρόσβαση των επισκεπτών στο Ενετικό Φρούριο.

Εξωτερική όψη πύλης

Εσωτερική όψη πύλης

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

- Καθαίρεση και επανατοποθέτηση των ιδίων λίθων με (αργολοθιδομή) στα αποδιοργανωμένα και σαθρά τμήματα της οχύρωσης εκατέρωθεν της πύλης εισόδου.
- Διαλογή χρήσιμων λίθων
- Αντικατάσταση των σαθρών λίθινων στοιχείων στις εσωτερικές τοιχοποιίες της πύλης, με λίθους όμοιας μορφολογίας και χρωματικής απόχρωσης με τους αρχικούς .
- Για την αντιμετώπιση της περαιτέρω αποδιοργάνωσης των εσωτερικών τοιχοποιιών της πύλης, προτείνονται εκτεταμένα χαλικολογήματα και αρμολογήματα συμβατά με τη λιθοδομή.
- Καθαρισμός του θόλου ,κοπή των υφιστάμενων δενδρυλλίων απομάκρυνση των φερτών υλικών και μόνωση του δώματος.
- Για τις εργασίες της μόνωσης: επίστρωση ασφαλτόπανου με την απαιτούμενη στρώση υλικού συγκόλλησης , επικάλυψη με ρωμαϊκό κονίαμα (κουρασάνι) ελάχιστου πάχους 5 εκ. Εφαρμογή υλικών (κουρασάνι) : όπως περιγράφετε στο τιμολόγιο της μελέτης Μετά το σοβάτισμα και εφόσον ο σοβάς έχει στεγνώσει , πρέπει να περαστεί η επιφάνεια για την απόλυτη αδιαβροχοποίηση και προστασία της.

Οι παραπάνω εργασίες εκτιμώνται στο ποσό των **27.500.00 €** , συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24% και αναθεώρησης.

Το εν λόγω έργο θα εκτελεστεί με συνοπτικό διαγωνισμό σύμφωνα με το άρθρο 117 του Ν 4412/2016 μετά τη λήψη σχετικής απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου.

Χανιά Δεκέμβριος 2016

ΣΥΝΤΑΧΘΗΚΕ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΨΑΡΑΚΗΣ
Αρχαιολόγος

ΕΥΑΝΘΙΑ ΤΑΤΣΙΟΥ
Εργ/γός Δ .Εργων

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΜΕΛΕΤΩΝ

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Τ.Υ.Δ.Χ.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΒΑΚΑΛΗΣ
Πολιτικός Μηχανικός

ΣΟΦΟΚΛΗΣ ΤΣΙΡΑΝΤΩΝΑΚΗΣ
Πολιτικός Μηχανικός